

Przegląd Partnerski IMPEL

Część A: określenie ram regulacyjnych dla ochrony środowiska w państwie członkowskim IMPEL

Dobre praktyki

W Polsce jest 16 województw, a w każdym z nich istnieje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ), prowadzący kontrolę środowiska na szczeblu regionalnym. Główny Inspektor Ochrony Środowiska (GIOŚ) kierujący działalnością Inspekcji Ochrony Środowiska jest centralnym organem administracji rządowej. Nadzoruje pracę 16 WIOŚ w celu zagwarantowania, że ich praca prowadzona jest w sposób jednolity.

Polski system za gospodarcze korzystanie ze środowiska przewiduje opłaty, ponadto za stwierdzone naruszenie przepisów ochrony środowiska stosowane są grzywny w drodze mandatów karnych a także kary pieniężne. Pewien odsetek uzyskanych opłat i należności zasila centralny fundusz ochrony środowiska. Co ciekawe, odsetek jest potrącany dla każdego województwa w oparciu o źródło pieniędzy w taki sposób, aby więcej pieniędzy trafiało tam, gdzie nastąpiła „szkoda”. Jest to dobry praktyczny przykład sprawiedliwości w kwestiach środowiska.

Zarówno GIOŚ, jak i 16 WIOŚ stosują wspólny jednolity system prowadzenia działalności kontrolnej. Ten formalny system obejmuje system zarządzania dokumentacją regulującą kwestie planowania i wykonywania kontroli oraz podejmowania działań pokontrolnych wraz z informatycznym systemem umożliwiającym sprawdzenie, czy jest on prawidłowo stosowany przez WIOŚ.

Procedury IOŚ w zakresie kontroli przestrzegania prawa funkcjonują w dwuinstancyjnym systemie, który jest dostępny zanim jakiegokolwiek sankcje zostaną skierowane na szczebel sądu administracyjnego, czyli istnieje możliwość oceny WIOŚ przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska..

Kodeks postępowania administracyjnego, który ma zastosowanie do wszystkich organów administracji publicznej określa, kiedy, jak i kto jest właściwym organem do podejmowania decyzji. Właściwość organów określają odpowiednie ustawy – np. ustawa Prawo ochrony środowiska,. Dzięki temu operatorzy, społeczeństwo i inspektorzy wiedzą, kto może podejmować decyzje i w jakich okolicznościach.

GIOŚ informuje i przesyła informacje zwrotne do WIOŚ dotyczące decyzji sądów administracyjnych, informując, czy zwrócono się o ponowne rozpatrzenie sprawy, stwierdzenie nieważności lub anulowanie decyzji. W przypadku wystąpienia trudności interpretacyjnych GIOŚ organizuje szkolenia oraz przekazuje do wszystkich wioś interpretacje na piśmie.

Zespół ds. oceny odnotował przykłady dobrej komunikacji dwustronnej i porozumień z krajami sąsiadującymi, w tym zebrania inspektorów na szczeblu technicznym.

IOŚ wykorzystuje system planowania obciążenia pracą w celu właściwego wykorzystania dostępnych zasobów do wymaganych zadań. Stwierdzono adekwatne przydzielanie czasu i zasobów na rozpatrywanie skarg (zdarzeń środowiskowych), co jest często słabym punktem wielu podobnych systemów.

Wszystkie WIOŚ posiadają własne akredytowane laboratoria. WIOŚ stosują te same normy jakości we wszystkich laboratoriach, potwierdzone udzieleniem akredytacji przez PCA (które jest krajową jednostką akredytującą).

Raporty z działań będących w kompetencjach IOŚ są przedkładane Parlamentowi. Następnie są one udostępniane na stronie internetowej GIOŚ.

Kiedyś społeczeństwo powiadamiało IOŚ formalnym pismem o zdarzeniach środowiskowych i problemach w zakładach. IOŚ wprowadziły nową usługę, dzięki której społeczeństwo może składać powiadomienia do IOŚ drogą telefoniczną lub przez internet.

Zbiorcze dane pochodzące z Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (PRTR) są publicznie dostępne poprzez stronę internetową. W celu zapewnienia wiarygodności danych, są one poddawane weryfikacji przez inspektorów na szczeblu województwa, a następnie przez GIOŚ.

Szanse rozwoju

IOŚ rejestruje interwencje o zdarzeniach środowiskowych w formacie jednego odrębnego zgłoszenia dla każdego powiadomienia. Proponuje się rejestrowanie każdej interwencji odrębnie i powiązanie z nim wszystkich dotyczących go powiadomień/skarg. Na przykład w przypadku otrzymania 10 skarg dotyczących odoru występującego w tym samym miejscu i tego samego dnia, zgłoszenie będzie uznawane za 1 zdarzenie, z powiązanimi 10 powiadomieniami. Umożliwi to bardziej precyzyjne planowanie obciążenia pracą i zgłaszanie zdarzeń, zawartych w raporcie z działalności kontrolnej przedkładanym do Parlamentu. Wymagałoby to zmiany przepisów bowiem zgodnie z przepisami IOŚ jest zobowiązana do zajęcia się każdym zgłoszeniem.

IOŚ boryka się z problemem rotacji personelu z uwagi na możliwości pracodawców z sektora prywatnego do oferowania wyszkolonemu personelowi wyższych wynagrodzeń niż w IOŚ. IOŚ dysponuje bardzo dobrym procesem szkoleniowym, w ramach którego nowi pracownicy odbywają trwające ok. 1 roku szkolenie i następnie staż pod nadzorem doświadczonego inspektora zanim samodzielnie będą mogli prowadzić inspekcje. Po zakończeniu szkolenia inspektorzy mogą odejść z pracy bez „płacenia” za odbyte szkolenie. IOŚ powinien zastanowić się, w jaki sposób nowi inspektorzy w krótszym czasie stawaliby się bardziej samodzielni i efektywni, na przykład umożliwiając im wcześniejsze prowadzenie łatwiejszych inspekcji. IOŚ powinien również rozważyć zastosowanie mechanizmów na rzecz zatrzymania pracowników, takich jak zmiana ich statusu na stażystów podczas dwuletniego okresu szkoleniowego w celu zasygnalizowania potencjalnym pracodawcom, że pracownicy ci nie mają jeszcze doświadczenia.

Każdy WIOŚ dysponuje różnymi zasobami pod względem ilości personelu przypadającego na liczbę instalacji i zasobów materialnych, takich jak komputery czy aparaty. Sytuacja ta wynika z faktu, że każdy WIOŚ jest finansowany bezpośrednio z budżetu wojewody. Chociaż może okazać się to trudne do osiągnięcia z uwagi na bieżący model finansowania, należy rozważyć, w jaki sposób zapewnić odpowiednie zasoby we wszystkich WIOŚ. W celu

wyrównania stopnia wyposażenia wioś realizowane są przez GIOŚ centralne zakupy sprzętu w ramach szeregu projektów, na które GIOŚ zapewnił środki finansowe.

Część B: Działalność związana z wydawaniem pozwoleń

Dobre praktyki

Polski system wydawania zezwoleń wprowadził dwie ciekawe metody gwarantowania, że tylko instalacje wymagające pozwoleń, uzyskują je. W przypadku obiektów złomowania pojazdów, marszałek (podmiot wydający zezwolenie) sprawdza, czy pozwolenie ma zastosowanie dla danego zakładu. W przypadku zakładów nieobjętych regulacją przewidującą zintegrowane pozwolenie, możliwe jest udzielenie pozwolenia np. na emisję hałasu tam, gdzie zostanie stwierdzone przekroczenie wartości granicznych powyżej publikowanego progu. Oba rozwiązania są praktycznym wykorzystaniem niestosowania regulacji tam, gdzie nie jest ono konieczne.

Wartości graniczne emisji zostały określone w prawie krajowym. Dzięki temu są znane wszystkim stronom (np. operatorom, organizacjom publicznym i NGO), co umożliwia zapewnienie spójnego podejścia, co z kolei pozwala na uzyskanie równych szans.

Szanse rozwoju

Zauważono, że w Polsce istnieje wiele różnych organów udzielających pozwolenia. Stwierdzono, że istnieje wysokie ryzyko wystąpienia braku spójności pozwoleń, szczególnie z uwagi na niewielkie rozmiary wielu organów udzielających pozwolenia, mogących mieć na swoim terenie tylko jeden zakład określonego typu dla którego jest wydawane pozwolenie. Należy zastanowić się, w jaki sposób rozwiązać tę kwestię.

IOŚ w niektórych przypadkach mają możliwość ingerowania w proces wydawania pozwoleń, co jest dobrą praktyką. Tak się dzieje, gdy kontrola wioś wykaże nieprawidłowości lub nieadekwatne do rzeczywistego stanu uregulowania. Wówczas wioś kieruje wystąpienia w tej sprawie do właściwych organów ochrony środowiska. Należy zastanowić się, czy WIOŚ nie powinien zostać włączony w procedurę wydawania wszystkich pozwoleń środowiskowych. Włączenie uwag inspektora do udzielania pozwoleń dla nowych zakładów zapewni lepszą jakość wydawanych pozwoleń i łatwiejsze jego stosowania. W związku z powyższym, inspekcja zakładu przez inspektora może przynieść korzyści dla procesu udzielania pozwoleń przed ich wydaniem. Jednakże, zgodnie z obecnym stanem prawnym stworzenie procedury uzgadniania z wioś treści wydawanych pozwoleń uniemożliwiłoby realizację ustawowych zadań IOŚ. Natomiast informacje z kontroli są przekazywane organom ochrony środowiska wydającym pozwolenia, które te dane mogą wykorzystać podczas wydawania pozwolenia.

Należy zastanowić się, w jaki sposób metodologie udzielania pozwoleń dla obiektów złomowania pojazdów oraz zakładów emitujących hałas przekraczający wartość graniczną (zgodnie z powyższym) mogą zostać rozszerzone na inne obszary.

W ramach dobrych praktyk zauważono, że wartości graniczne emisji zostały zapisane w prawie krajowym, należy rozważyć, w jaki sposób można zapewnić ich aktualizację.

Pozostaje to w kompetencji MŚ, natomiast IOŚ uczestniczy w tym procesie na etapie opiniowania

Między inspekcją a organami udzielającymi pozwoleń występuje, jak się wydaje, pewne luki w komunikacji i współpracy. IOŚ informuje organy o wynikach kontroli, a potrzebne wyjaśnienia odnośnie wydanych pozwoleń organy przekazują po wystąpieniu o to przez IOŚ. Należy zastanowić się nad sposobem pokonania tych luk i zacieśnienia współpracy.

Część C: Wykonywanie zadań kontrolnych

Dobre praktyki

IOŚ posiada dobrze udokumentowane standardowe procedury i wytyczne. Są one bardzo przydatne do utrzymania spójności.

Zauważono, że dostępne szkolenia obejmują szeroki zakres tematyczny, od umiejętności technicznych po miękkie umiejętności. Personel GIOŚ może zwrócić się o zorganizowanie szkolenia w nowych obszarach tematycznych.

IOŚ posiada dobry system planowania obciążenia pracą. Dostępne dni (po odliczeniu czasu przeznaczonego na urlopy, zwolnienia lekarskie, szkolenia itd.) w przypadku każdego inspektora wykorzystywane są do określenia liczby inspekcji, jakie mogą zostać przeprowadzone. W planowaniu przewidują również rezerwę na nieplanowane zadania, czyli np. reagowanie na zdarzenia środowiskowe.

IOŚ dysponuje szerokim zakresem narzędzi egzekwowania przepisów. Oznacza to, że stosowanie narzędzi może być proporcjonalne do stopnia naruszenia, nie zaś takie samo dla wszystkich przypadków. Gwarantuje to, że wkład zasobów ze strony IOŚ jest również adekwatny do wagi stwierdzonego naruszenia.

Aby zapewnić większą spójność działań między inspektorami we wszystkich 16 województwach - wprowadzono formularze online i forum intranetowe.

Po rekrutacji nowi inspektorzy zostają włączeni do systemu szkolenia opartego na nadzorze i dzieleniu doświadczeniami przez starszych stażem kolegów w obrębie IOŚ. Jest to kamień węgielny dwuletniego procesu szkoleniowego.

Różne wysokości grzywien stosuje się do różnych rodzajów naruszeń. Katalog grzywien dla poszczególnych naruszeń dostępny jest w każdym laptopie używanym przez inspektorów na kontroli w terenie. Jest to przydatne w celu zagwarantowania, że lista jest dostępna i aktualna w momencie przeprowadzania inspekcji.

W WIOŚ są specjaliści do pobierania próbek. Inspektorzy z dwóch WIOŚ są również przeszkoleni pod kątem prowadzenia podstawowego pomiaru, np. temperatury, pH i tlenu rozpuszczonego tam, gdzie jest to konieczne.

IOŚ posiada scentralizowany system IT pod nazwą ISWK, z którego korzystają wszystkie województwa. W systemie dostępne są wzory formularzy (procedury, zasady przeprowadzania kontroli, wzory protokołów kontroli) z których inspektor może korzystać podczas pracy w terenie. Zmiany wprowadzane w poszczególnych dokumentach są oznaczane kolorem czerwonym i zamieszczane w systemie na dwa tygodnie przez

wdrożeniem nowego wzoru. Umożliwia to spójność i informowanie o zmianach wszystkie WIOŚ jednocześnie:

Przepisy prawa (ustawa o swobodzie działalności gospodarczej) określają limit czasu trwania wszystkich kontroli organu kontroli u przedsiębiorcy w jednym roku kalendarzowym, kategoryzując poszczególne zakłady od mikro przedsiębiorców do dużych. Ograniczeń czasu kontroli nie stosuje się, w przypadkach gdy przeprowadzenie kontroli jest m.in. uzasadnione bezpośrednim zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska naturalnego.

IOŚ zachowuje dobrą równowagę pomiędzy stosowaniem list kontrolnych, które mogą pomijać pewne kwestie, a „spontanicznymi” inspekcjami. Opracowano zarówno weryfikacyjne, jak i horyzontalne oraz tematyczne listy kontrolne, z uwzględnieniem potrzeby ich elastyczności.

Zebrania wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska z kierownictwem GIOŚ (tj. najwyższego szczebla zarządzającego WIOŚ i GIOŚ) odbywają się w celu udoskonalenia komunikacji i rozwiązywania kwestii wysokiego szczebla.

W IOŚ funkcjonuje bardzo dobry system kompetencji. IOŚ podlega pod wymogi ustawy o służbie cywilnej, zgodnie z którą dokonywana jest ocena pracy inspektorów co dwa lata w oparciu o ustanowione kryteria, ustalana jest wówczas ścieżka kariery zawodowej dla każdego ocenianego i możliwość wnioskowania o awans (stanowiskowy i/lub finansowy)

IOŚ opracowały system kategoryzacji ryzyka zakładów. System ten mógłby zostać jeszcze rozwinięty i rozszerzony. Zostanie to zrealizowane w ramach nowego projektu realizowanego w IOŚ z MF EOG. W działaniu 3 pn. „Wzmocnienie metodologiczne IOŚ” planowane jest wypracowanie algorytmu analizy wielokryterialnej uwzględniającego stopień stwierdzonych naruszeń, dopracowane zostaną również podziały na kategorie ryzyka zakładu, kategorie naruszeń, sprawy planowania kontroli, korekty list branżowych i horyzontalnych.

IOŚ kategoryzację przeprowadzają analizę ryzyka wrażliwości zakładów dla środowiska przy określaniu częstotliwości kontroli. Prowadzą również kontrole w terenie wynikające z analizy ryzyka umożliwiające skupienie się na najważniejszych problemach danego zakładu i ich uszeregowaniu pod względem ważności.

IOŚ przeprowadza różne rodzaje kontroli w terenie, np. kompleksowe, kontrole związane z danymi problemami czy kontrole tematyczne. Umożliwia to dedykowanie zasobów do właściwych obszarów.

Wyniki z departamentu monitoringu (pobieranie prób) zostają uwzględnione przy planowaniu inspekcji.

IOŚ publikuje listę kontrolowanych zakładów na swojej stronie internetowej.

Raport o działalności kontrolnej jest corocznie opracowywany i przedkładany na szczeblu regionalnym i krajowym.

Wykonanie i sprawozdawczość oraz monitorowanie skuteczności działań

Wszystkie zakłady zostały skategoryzowane przy zastosowaniu systemu opartego na analizie ryzyka. Zakłady z kategorii I mają przeprowadzaną kontrolę raz na rok w cyklu czteroletnim.

Baza danych prowadzona przez IOŚ wydaje się bardzo dobrym narzędziem, jako że gromadzi dużą ilość informacji, a co ważniejsze - przydatny system raportowania z pozyskanych informacji. Wszystkie wymagane dane generowane w ramach działań WIOŚ są obecnie wprowadzane do systemu. Nadal brakuje pewnych danych, które zewnętrzne organy muszą dostarczyć, np. dotyczy to niektórych pozwoleń.. Imponujące jest powiązanie systemu do celów na szczeblu wojewódzkim i krajowym.

Zauważa się, że w ostatnich latach włożono dużą pracę w zakresie raportowania prowadzenia kontroli inspekcji. Raporty z kontroli są obecnie zwięzłe i skupiają się na niezgodnościach. Pozwala to zaoszczędzić zasoby (czas inspektora) i, co ważne, konkretyzuje przekaz do operatora, informując o tym, co musi zrobić, aby prowadzić działalność zgodnie z prawem.

Wszelkie stwierdzone naruszenia zostały skategoryzowane pod względem wrażliwości dla środowiska. Umożliwia to skupienie się, zarówno na szczeblu zakładu, jak i na szczeblu organizacyjnym, na kwestiach priorytetowych.

Rodzaje naruszeń również uporządkowano w kategorii. Stwierdzono, że jest to bardzo przydatne powiązanie z kontrolami problemowymi, umożliwiające właściwe wykorzystanie zasobów i uwagę inspekcji.

Planowanie inspekcji jest bardzo systematyczne, zgodne z opracowaną procedurą przygotowań przed kontrolą. Na początku każdej kontroli inspektor przekazuje operatorowi swoje upoważnienie, informując go, że jego obecność w obiekcie jest dozwolona.

Dyrektywa SEVESO

W IOŚ funkcjonuje system stałych dyżurów telefonicznych na wypadek wystąpienia awarii. 50 stanowisk dyżurnych odbiera potencjalne zgłoszenia w cyklu całodobowym i całorocznym.

GIOŚ prowadzi szkolenia dla prowadzących zakłady z grupy zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz organów administracji, np. z zakresu wymogów jakie wprowadza nowa dyrektywa - Seveso III.

Zawarto porozumienia z innymi służbami alarmowymi, określając jasno role każdej ze stron.

Wprowadzono system wspólnych kontroli (IOŚ z innymi organami kompetentnymi) zakładów z branży naftowej . IOŚ zaczęła rozszerzać je na branżę chemiczną. Jest to dobra praktyka, jako że ogranicza obciążenia leżące na prowadzących zakłady (czas spędzony przez inspektorów różnych organów w jednym zakładzie) i prowadzi do bardziej kompleksowej i efektywniejszej inspekcji.

Silnym narzędziem jest również baza danych o zakładach Seveso , aktualizowana 4 razy do roku.

GIOŚ zleca tłumaczenie zagranicznych publikacji i tekstów dotyczących dobrych praktyk na język polski i udostępnia je na stronie internetowej w celu rozpowszechnienia.

Ponadto w celu wymiany doświadczeń organizowane są spotkania inspektorów zajmujących się dyrektywą Seveso z terenu wszystkich województw.

Informacje publiczne

Na stronie GIOŚ zawarto wiele informacji z linkami do wszystkich stron wojewódzkich inspektoratów. Niektóre strony są w języku angielskim (należy liczyć się z koniecznością regularnego tłumaczenia na język angielski).

Formalna procedura składania skarg jest dostępna na stronie, która jest bardzo jasna i przejrzysta dla wszystkich podmiotów zainteresowanych.

Rejestry publiczne wszystkich WIOŚ są dostępne drogą elektroniczną na stronie internetowej.

IOŚ jest zobowiązany przepisami prawnymi do udzielenie odpowiedzi na wszelkie zapytania w terminie 30 dni.

Prezentacja informacji o jakości powietrza atmosferycznego w czasie rzeczywistym została pokazana ze strony internetowej WIOŚ kujawsko-pomorskiego. Prezentacja była w bardzo łatwym do wykorzystania formacie i obejmowała szereg wskaźników zanieczyszczających.

Monitorowanie wykonania

Inspekcja zakładów 1. kategorii ma priorytetowe znaczenie, ze wskaźnikiem osiągnięć wynoszącym 97% względem planowanego. Zważywszy na zamykanie zakładów, itp. wynik ten jest imponujący.

Co ważne, zebrane dane są wykorzystywane w celu przedstawienia statystyk wejściowych i wyjściowych (wskaźników). Niektóre przeglądy IRI stwierdziły, że w innych krajach choć dane są gromadzone, nie są często wykorzystywane z tak pozytywnym skutkiem.

Szanse rozwoju

Liczba dni roboczych inspektora do planowania kontroli jest bardzo wysoka. Należy rozważyć zbadanie faktycznej średniej liczby dni roboczych inspektora i zastanowić się nad zmianą tej liczby na mniejszą. Pomimo że zmniejszy to dostępne zasoby, umożliwi sporządzenie bardziej realistycznego planu.

Uznano, że czas trwania systemu uczestniczenia przez młodego stażem inspektora w kontrolach prowadzonych przez inspektora starszego stażem jest potencjalnie zbyt długi w świetle dużej rotacji personelu. Należy rozważyć możliwości zmniejszenia rotacji lub szybszego uzyskania samodzielnego personelu. Należy zastanowić się nad przyspieszeniem procedury szkolenia lub szkoleniem bardziej zorientowanym na szybsze wdrożenie pracowników do pracy.

Konieczne jest przeprowadzenie działań w celu otrzymywania pozwoleń każdego zakładu. Za istotne uznaje się uzyskanie niezbędnych informacji od organów udzielających pozwolenia oraz udostępnienie ich drogą elektroniczną. Jest to zadanie nie dla inspektora, lecz dla pracownika administracyjnego, który ma umożliwić inspektorom skupienie się na kontroli!

Okres po zmianach wprowadzonych w ISWK, podświetlonych kolorem czerwonym, może zostać wydłużony powyżej 2 tygodni w przypadku, gdyby ktoś przeoczył zmienione

informacje albo może zostać oznaczony innym kolorem w wydłużonym okresie (np. 6 tygodni).

Niemal wszystkie inspekcje zostają zapowiedziane; chociaż konieczne jest zagwarantowanie, że odpowiedni personel znajduje się w zakładzie zaleca się rozważenie zwiększenia liczby niezapowiedzianych kontroli w ramach kontroli planowych jednakże zgodnie z obecnym stanem prawnym byłoby to niezgodne z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej.

Zauważono, że IOŚ mają problemy z utrzymaniem doświadczonego personelu. Wysoki wskaźnik rotacji wśród młodych inspektorów i starzenie się pracowników może w przyszłości oznaczać poważne straty doświadczonych pracowników w krótkim czasie. Ryzyko to powinno zostać uwzględnione, zaplanowane i należy je złagodzić.

Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych (IED) używa definicji planu i programu inspekcji odmiennych od obecnie stosowanych przez IOŚ. Należy zastanowić się nad tym, aby na szczeblu UE lub międzynarodowym definicje były zgodne z dyrektywą IED. Aktualnie wprowadzana jest zmiana do ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska w tym zakresie w ramach prac implementujących przepisy dyrektywy IED.

Zauważono, że lista kategorii ryzyka dla zakładów nie jest zgodna z tym, co dokumenty strategiczne określają jako problemy ochrony środowiska. Priorytety nie są zgodne z grupowaniem instalacji, np. problemy z jakością wody zostały naświetlone, jednak nie odzwierciedlono ich w kategoriach ryzyka. Należy zastanowić się nad bardziej przejrzystym powiązaniem działań regulacyjnych z priorytetami. Należy zauważyć, że metodologia kryteriów ryzyka powinna być zgodna z dyrektywą IED. Konieczne jest uwzględnienie wymogów IED, ale również rozważenie, w jaki sposób wcielić inne kwestie priorytetowe w dziedzinie środowiska do planowania, np. kwestia jakości wody.

Indywidualne kontrole w poszczególnych WIOŚ zostały bardzo dobrze zorganizowane. Należy rozważyć, w jaki sposób mapować kompetencje w organizacji (IOŚ) w celu namierzenia luk w kluczowych umiejętnościach.

Należy zastanowić się nad proaktywnym publikowaniem streszczeń raportów z inspekcji, nie zaś nad systemem, który wymaga od obywateli ubiegania się o dane. Należy zauważyć również, że jest to wymóg dyrektywy IED dla instalacji objętych IED. Zagadnienia udzielania informacji uwzględnia realizowany obecnie w IOŚ projekt finansowany z MF EOG.

Uznano, że niektóre z działań skategoryzowanych jako niepodlegające planowaniu można ponownie sklasyfikować i przypisać do odpowiednich kategorii.

Chociaż prawdopodobnie będzie to trudne do zrealizowania w obecnym klimacie ekonomicznym oraz obowiązującym stanie prawnym w Polsce, należy rozważyć, w jaki sposób koszty inspekcji można odzyskać za pośrednictwem naliczania opłat za kontrole. Korzyścią byłoby pomaganie w finansowaniu WIOŚ w sposób jednolity we wszystkich województwach.

Należy uwzględnić powiązanie kategorii naruszeń ze szkodą i odpowiednia zmiana kategorii ryzyka zakładu oraz powiązanie ich z przyszłym planowaniem. Taka jest idea prowadzenia wielokryterialnej analizy ryzyka co ma bezpośrednie przełożenie do przypisywanie konkretnych zakładów do właściwej kategorii ryzyka oddziaływania na środowisko.

Należy zastanowić się nad udostępnieniem inspektorom danych z ISWK wpisywanych przez inne WIOŚ, bez konieczności zwracania się o taki dostęp do GIOŚ. Zaoszczędzi to GIOŚ czas i może umożliwić WIOŚ osiągnięcie lepszych wyników!

Stwierdzono, że istnieją ograniczenia dotyczące możliwości prowadzenia niezapowiedzianych inspekcji w przypadku przedsiębiorstw, ale to nie dotyczy gmin.

Zasoby w WIOŚ nie są proporcjonalne do obciążenia pracą, lecz do rozmiarów województwa.

Odnotowano, że obecny system oparty na analizie ryzyka nie dokonuje rozróżnienia pomiędzy tymi zakładami, które posiadają systemy zarządzania środowiskowego (np. EMAS) a tymi, które ich nie posiadają. Nie ma również czynnego promowania CMS przez IOŚ. Należy rozważyć, czy CMS przynosi korzyści Państwu, operatorowi i/lub środowisku oraz ustalić, czy warto ponownie zastanowić się nad tą kwestią. To jest przedmiotem prac w ramach projektu finansowanego z MF EOG (Działanie 3).

Dyrektywa SEVESO

Niewielka liczba specjalistów oznacza potencjalną utratę doświadczenia i wiedzy wraz z ich odchodzeniem z pracy w IOŚ (islandzki IRI określa to zjawisko mianem „efektu autobusu”).

Prowadzony w IOŚ Rejestr PSPA (Rejestr Potencjalnych Sprawców Poważnych Awarii) obejmuje oprócz zakładów Seveso tzw. zakłady „podprogowe”, a zatem uwzględnia także zakłady, których nie obejmuje obowiązek dokonania zgłoszenia do właściwych organów.

Wydaje się, że niska liczba zakładów objętych dyrektywą Seveso figuruje w publicznym rejestrze, w porównaniu z innymi systemami/państwami. Chociaż wszystkie zakłady są zobowiązane do poinformowania organu, czy są zakładami SEVESO, należy rozważyć, w jaki sposób IOŚ mogą identyfikować inne zakłady.

Rejestr jest bardzo przydatny, można zastanowić się nad zamieszczeniem go online z chronionym dostępem, tak aby udostępnić go innym organom lub umożliwić urzędnikom korzystanie z rejestru w terenie.

Informacje dla społeczeństwa

Należy rozważyć umieszczenie części formularzy inspekcji online

Należy rozważyć zaoferowanie zawieszania pozwoleń wszystkich organów udzielających pozwoleń środowiskowych na stronie internetowej GIOŚ. Obecnie pozwolenia są umieszczane na stronach wydających je organów, zaś GIOŚ nie ma odpowiednich zasobów do powyższego działania.

Monitorowanie wykonania

Należy rozważyć opracowanie wskaźników rezultatów, a także rozbudowę wskaźników wejściowych i wyjściowych. Jest to szansa, aby przeprowadzić te działania w przypadku priorytetów strategicznych, takich jak jakość wody, w celu pokazania, w jaki sposób radzą sobie Państwo z tymi kwestiami. Obecnie GIOŚ wprowadził system oceny działań inspekcyjnych w wioś z wykorzystaniem wypracowanych wskaźników wejściowych/wyjściowych – system ten jest w trakcie testowania i dopracowywania.

Należy rozważyć zmianę celu przewidującego 90% wskaźnika wdrażania planów inspekcji na bardziej wielopoziomowe podejście z określonym najwyższym priorytetem. To będzie wynikało z prowadzonych obecnie w GIOŚ ocen pracy inspekcyjnej w wioś i posłuży do wyznaczenia wskaźników i ich pożądanych wielkości

